

BOZZOVICA

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 55

31. januarja 1943.

La 'ko cesarstva se je pogreznilo

Maja meseca 1936. je Mussolini pred stotisočglavo množico rimskih fanfaronov in počestne fakinaže z vso bahavostjo razglasil laški imperij in postavil Emanuelečka za cesarja. Dobrih šest let in pol je preteklo od te maloslavne zgodovine laške nadutosti in že se je ne samo tisto cesarstvo, ki ga je postavljaj Mussolini-pač pa vse tisto, kar si je lačni laški narod pritrgal od ust, zrušilo v prazen nič. Do kosti oskubljena stolji danes fašistska Italija pred novimi dogodki, ki se zbirajo in pripravljajo nad njenim ozračjem in ob samih matičnih obalah.

Koliko krvi, koliko trpljenja in samoodrekanja je bilo treba samo zato, da so Lahi z vso tragi-komično teatralnostjo zgradili svojo kolonijalno utvaro, prepričani, da so s tem pridobili vse pogoje in značilnosti velisile. Laška nadutost ni poznala meja in vendar bi morali Lahi vedeti, da so za čin velisile potrebni vse drugačni pogoji in sredstva, kakor pa jih je mogla nuditi beraška dežela. Laško ljudstvo je v svojem bistvu pridno in skromno, ali je zemlja ozka in siromašna. Preprosti človek je nebojevit in celo strahopeten. Značilnih, tradicionalnih vojaških podvigov v zgodovini tega naroda ni.

Največja zabloda pa je, če si nekdo prizadeva, da bi prikazal današnjo Italijo in njene prebivalce kot naslednike starih Rimljanov. Sleherni narod, kakor tudi posameznik ne more in ne sme živeti na lavorikah svojih prednikov, posebno, če ve, da je nezakonski potomec svojih starišev. Na takih utvarah se v pesek gradijo stavbe, ki jih prva nezgoda zagrebe. Na takih zablodah so napihovali odgovorni ljudje v Italiji - ne samo fašisti - balon laškega cesarstva.

Druga neodpustljiva napaka laške kolonijalne atrape je bila utemeljena na vojaških in političnih špekulacijah. Vodilne misli, ki so jih tako goreče izpovedovali pravoverni verniki nove laške modrosti v takozvanem

"sacro egoismo", so našle v preteklosti nekaj srečnih izpolnitev. Ali iz naključij oblikovati načelo, je neodpustljiv greh, ki se mora maščevati.

V prvi svetovni vojni so korakale laške špekulacije po severnovzhodnih trasah laške države. Uspele so zaradi šibkosti zaveznikov in posrečenih laških intrig. Ali že tedaj je dejal Lloyd George, da bo Lahe še glava bolela zaradi kraje tega šisto slovanskega ozemlja.

V sedanji vojni so se laške špekulacije sprevrgle v druge smeri. Domišljavost rimskega ex cesarja je zmešala glave tudi treznejšim Lahom. V svojem nebrzdanem pohlepu po tuji zemlji se je grobar Italije spustil v naročje tistega nekdanjega laškega nasprotnika, ki ima danes ves svet proti sebi. Omamljen po šibkosti zavezniških vlad in po prividnih uspehih berlinskega diktatorja, je Mussolini sledil svojemu pohlepni instinktu, računajoč, da bo že v najkrajšem času strta moč zaveznikov in da bo pri razkosanju Evrope pobral primerni delež. Hitri poraz Francije je njegov apetit samo še povečal. Pičli teden pred kapitulacijo je hinavsko skočil Franciji v hrbet, misleč, da bo vojna v enem mesecu končana.

Sedanja špekulacija je Italijo pognala v bankrot. To se pri špekulantih pogostokrat dogaja. Mi Sloveni smo Mussolinijevi "bistrumnosti" iz dna srca hvaležni. Prav posebno pa še mi Primorci smo mu dolžni vso zahvalo da je izkopal prepad med svojimi bivšimi zavezniki in Italijo in tako rešil našo nesrečno zemljo izpod laškega suženjstva. Primorski Slovenci v domovini in povsod po vsem svetu, kamor so jih nagnala fašistovska nasilja se z najboljšimi upanji klanjajo grobu, kamor je Mussolini zagrebel laško cesarstvo. Z nič manjšimi občutki radosti pa gledajo Slovenci dokončnemu obračunu nasproti. Bon riposo, impero italiano!

SOGLASNOST ZAVEZNIKOV ŠE PRED PREMIRJEM

V ameriški javnosti v zadnjem času prav živahno razpravljajo o bodoči ureditvi svetovnega reda in zlasti pridno razkrivajo napake 1.1919. Da bi tudi našim čitateljem prikazali mnenje ameriške javnosti v tem najvažnejšem vprašanju, prinašamo članek M. Walterja Lippmanna, ki je sam sodeloval pri mirovni pogodbi 1.1919/20.

Pred kratkim je M. Summer Welles izjavil: "Da bi uredili prihodnost življenja v svetu se ne smemo zateči k postopkom 1.1919. Pod nobenim pogojem ne smemo dovoliti, da bi načela, ki naj uveljavijo človeško usodo ne dobila popolne soglasnosti še pred premirjem.

Ta izjava pomeni da ameriška vlada želi, da bi se Združeni narodi soglasili v pogojih premirja še predno bo borba prestala in da je potrebno imeti soglasnost meja med zavezniki in njihovimi sovražniki.

Sam sem sodeloval v uradu polkovnika House, ko je vodil pogajanja o premirju 1918. Pri tem sem spoznal kako velika je potreba po soglasnosti, ki jo zastopa M. Welles. Že sami pogoji, na katerih je bilo zgrajeno takratno premirje so bili v največjem nasprotju s štirinajstimi Wilsonovimi mirovnimi točkami. Zato so bile tudi garancije v smislu teh točk na mirovni konferenci neučinkovite.

IZKUŠNJE Z ITALIJO

V ilustracijo naj služi samo tole: Italija, ki je bila takrat naš zaveznik, je zahtevala, da ji premirje dovoli zasesti napram Jugoslaviji črto, ki je pomenila popolno zanikanje štirinajstih mirovniških točk. Takrat se zavezniki niso soglasili v pogledih na načela premirja, niti ta načela osvojili že za časa, ko so še doneli topovi na bojiščih. Samo zato so tudi zavezniki morali ugoditi laški zahtevki. Ko so se Lahi na novem ozemlju razšopirili, je bilo popolnoma nemogoče nagnati Italijo nazaj na meje štirinajstih Wilsonovih točk. Napor predsednika Wilsona, da bi tudi Italija spoštovala načela štirinajstih točk so izzvali težko krizo v laških vrstah in pretila je velika nevarnost, da se bo mirovna konferenca razšla ne da bi svoje delo tudi zaključila.

Wilson je pri Italiji propadel in moralni kredit zmagovitih zaveznikov je bil uničen.

Na drugi strani so Wilsonovi napor, da pri tisne na Italijo izzvali v Italiji sami nerazpoloženja, ki jih je fašizem pozneje temeljito izkoristil in potegnil Italijo v svoji nenasiljivosti v objem Hitlerja.

Tudi še drugi primeri bi lahko dokazali, da so bila načela premirja 1.1919 pogostokrat kompromitirana.

Vse to kaže, da bi se morali zavezniki načeloma soglasiti v pogledu meja, ker bodo drugače vojske, ki bodo zasedale ozemlja, vse načrte prekucnile. Določitev meja, to je najvažnejše vprašanje, ki ga je treba soglasno urediti še pred premirjem.

SODELOVANJE

Drugo nič manj važno vprašanje obsega pogoje o političnem in vojaškem sodelovanju zaveznikov, na podlagi katerih bi se premirje osvojilo. Tretje vprašanje je vprašanje sprejetja in zastopstva na mirovni pogodbi posameznih delegacij. Ravno tako pa tudi organizacija in postopek samih mirovniških pogajanj.

Če bomo v vseh teh važnih vprašanjih soglasni, potem nas odločilna ura ne bo prehitela, ker bomo dobro poznali pot za popolno likvidacijo militarizma naših sovražnikov. Poznali pa bomo tudi pot kako kaznovati vojne zločince in maščevati njene žrtve. Na ta način bomo ostvarili vsa jamstva varnosti, brez katerih se ne moremo nadejati gospodarske in socialne obnove sveta in tudi ne jamstva, da bodo zavarovane osnovne pravice človeka, ki sta jih fašizem in nacizem z najstrašnejšimi nasilji odstranila. Ustvarjena pa bo s tem tudi podlaga novemu svetovnemu redu.

Izkušnje nam kažejo, da bomo morali pri teh naporih slediti splošnim načelom, če hočemo doseči popolno soglasnost med zavezniki, ki jo zahteva M. Welles. Nekatera načela smo že dovolj pojasnili.

Nikakor ne smemo pozabiti zgodovinskih in zemljepisnih vplivov. Ravno tako se pa moramo tudi izogniti pogreškam versailleskega miru, ki je dvignil Francijo na veličino prve velesile v Evropi, ki pa je Francija s svojim padajočim prebivalstvom in s svojo zmogljivostjo, ni mogla uveljaviti. Druga velika pogreška versailleskega miru je bila v tem, da se je tamkaj skoval mir, pri katerem

ni imela besede Rusija kot največja evropska velesila. Poljska država je na tem miru došla meje, zaradi katerih je bila stalno ogražena od svojih močnejših sosedov. V naslednjem M. Lippmann govori tudi o porušeni podunavski skupnosti, ki jo izpoveduje verjetno pod vplivom habsburške propagande. Z njegovimi izvajanji se večina narodov v Podonavju ne more soglasiti, ker je pokojna Avstrija za vedno pokopana. Podonavska skupnost je v njenem srednjem delu mogoča samo v veliki Jugoslaviji in so vse špekulacije avstro-madžarskih apetitov obsojene na smrt. Prepričani smo, da našim državnikom ne bo težko dokazati, da so gospodarske in zemljepisne "nujnosti" samo privid avstrijske aristokracije in madžarskih magnatov, ki bi zopet radi živeli od rente delavnih slovanskih rok.

UČINKOVITE KAZNI

V nadaljnjem razpravlja M. Lippmann o drugem velikem načelu - in z njim smo v celoti soglasni - da mora biti kazen dovršena in čim bliskovitejša. Kazen, ki se vleče v nepreglednost, ne prinaša zadovoljivih uspehov. To je bila nadaljna pogreška versailleškega miru v takozvanem reparacijskem sistemu. Z vso trdoto je potrebno zahtevati krivce, ki naj takoj na licu mesta dajo zadoščenje užaljeni pravici.

Nadalnje načelo, tako zatrjuje Walter Lippmann, zadevlje vprašanje malih držav v njihovih odnosih z velesilami. Ljudje imajo enake pravice, velike kakor male države imajo enako dostojanstvo in enake juridične pravice, kljub temu ne moremo zanikati, da obstojajo efektivne razlike med velesilami in malimi državami. Nihče bi teh razlik ne smel zanikati, zato bi bilo napačno graditi nov svetovni red na utvarah.

Društvo narodov je bilo utemeljeno na takih utvarah in zato svojim nalogam ni bilo kos. Iz tega zaključuje Lippmann, je potrebno, da varnost vseh narodov organizirajo velesile. Edina nada, da bi mogle majhne države živeti v miru je pogoj, da se te države povežejo s trdnimi, prijateljskimi in koristnimi pogodbami z velesilo v katerem območju zemljepisno ležijo. V vsakem drugem slučaju bodo postale igračke političnih mahinacij velesil in področja bodočih vojnih zapletljajev. Mala država, ki bi si domišljala, da pomeni neodvisnost izigravanje ene velesile proti drugi, bo sama obsojena na smrt.

Četrto načelo, ki ga moramo imeti na umu pri pogajanjih z našimi zavezniki in z našimi sovražniki mora biti zasnovano na zakoniti oblasti. Ko bo n.p.r. Francija osvobodjena bodo lahko Francozi ustvarili lasten političen red. Ravno tako je tudi potrebno, da podpremo po izvršeni osvoboditvi vse tiste zavezniške vlade, ki jih priznavamo, ne glede na to kakšne izmenjave se bodo izvršile v vsaki zemlji.

Največje težave, pravi Lippmann dalje, bomo imeli v pogajanjih z Italijo in Nemčijo.

Tu je postavljenih več načel kot si jih zamišljajo Amerikanci pri obnovi in rekonstrukciji svetovnega reda. Za nas male narode, ki z vsemi naporji gradimo svojo bodočnost, so ta načela posebno velike važnosti že zato, da bomo znali svoje delo pravilno usmeriti in se tudi ubraniti nevarnosti, ki jih tu pa tam ta načela postavljajo.

Proslava sv. Save v Kairu

V sredo, 27.t.m. je srbski narod slavil spomin na svojega velikega prosvetitelja, sv. Savo. Tega dne so tisoči in tisoči srbskih junakov skupno s svojimi jugoslovanskimi brati, tam v jugoslovanskih gorah in gozdovih ob pičli hrani, v mrazu in nezadostni obleki proslavljali spomin tistega velikega Srba ki jim je stoletja dajal poguma in jim utrjeval vero v boljšo in srečnejšo bodočnost vsega srbskega naroda. Ob tej neizčrpni duhovni hrani daje srbski narod vsemu svetu dokaze svojega junaštva in svoje veličine.

Jugoslovanska kolonija v Kairu je spomin Sv. Save proslavila 27.t.m. ob 6 uri zvečer v prostorih Jugoslovenskega doma. Slavnost so posetili, komandant jugoslovanskih vojnih sil na Srednjem vzhodu, polkovnik g. Dimitrije Putnik, delegat kr. vlade g. Jovan Djonović, odpravnik poslov tukajšnjepega kr. Poslanstva g. Radoš Ščepanović, minister g. Miloje Smiljanić, polkovnik g. Zupančić, podpolkovnik g. Baletić, major g. Gligorijević, major g. Paja Novaković in mnogi drugi naši oficirji. Številno je bila zastopana jugoslovanska kolonija v Kairu.

Odpravnik poslov našega Poslanstva g. Radoš Ščepanović je v živi besedi orisal pomen in delo srbskega narodnega buditelja. Letos je bila proslava skroma, kar je v sedanjih razmerah samo pohvalno.

92 DNI POHODA...

Točno 3 mesece po pričetku ofenzive pri El Alameinu, 23. januarja 1943, so naši zavezniki - Britanci - vkorakali v Tripoli.

Laško cesarstvo je za vedno pokopano. - Nepremagljiva pruska vojska je temeljito potolčena.

Vojaške operacije so potekale takole:

23. oktobra 42: Ob 9.40 je začel največji, na Srednjem vzhodu še navideni topniški ogenj proti sovražnim postojankam na el Alameinski fronti.

24. oktobra: Ob 2 zjutraj se je britanska armada pričela pomikati proti zahodu po poteh, ki so jih očistili pehota in saperji. Nato je pričela težka bitka, z napadi in protinapadi, ki je trajala deset dni. Za časa te bitke je osma armada potiskala nazaj Nemce in Lahe. Nekoliko tisoč sovražnikov je bilo ujetih.

3. novembra: Sovražne postojanke so popolnoma prebite in pričelo je umikanje osne vojske proti zahodu.

5. novembra: Daba zavzeta. General Montgomery, komandant 8. britanske armade, je vojnim dopisnikom v svojem glavnem štabu izjavil tole:

"Kraljevsko zrakoplovstvo (R.A.F.) in osma britanska armada sta dosegli v Egiptu popolno zmago nad Nemci in Italijani."

6. novembra: Britanska armada hitro napreduje skozi sovražno ozemlje, ki je posejano z namškimi in laškimi tanki, avtomobili in skladišči. Fuka je zavzeta po hudem boju s sovražnimi zaštitnicami.

7. novembra: Do tega dne je že 20.000 ujetnikov v britanskih rokah, 350 tankov je zajetih ali uničenih kakor tudi okrog 4000 topov.

8. novembra: Prvo važno mesto proti zahodu - Marsa Matruh - je v zavezniških rokah.

9. novembra: Zaštitniški boji, kjer so zopet zmagali Britanci. Mesto Sidi Baranni zavzeto.

10. novembra: Sollum zavzet in 8. armada je prešla egiptovsko mejo.

11. novembra: Bardio je sovražnik zapustil brez boja. Glavne sile osme armade so se pričele pomikati skozi puščavo proti el Ademu.

12. novembra: El Adem zavzet.

13. novembra: Tobruk zavzet. Sovražnik je prenehal z bojevanjem. Polagal je mine in je s tem nameraval zadrževati napredovanje osme armade.

16. novembra: Derna zavzeta. Glavne britanske sile so se napotile proti jugozahodu skozi puščavo. Slabo vreme je pričelo zadrževati napredovanja.

20. novembra: Barce zavzeto in s tem je bila odprta pot v Bengahzi. Predhodnice so tega dne proti večeru vkorakale v Bengahzi z južne strani.

21. novembra: Bengahzi končno zavzet. Istočasno je britanska mornarica pričela s čiščenjem bengačke luke, medtem ko so zavezniške predhodnice sledile sovražniku, ki se je umikal proti postojankam pri El Agheili.

27. novembra: Britanske edinice so v stiku s sovražnikom med Agedabijo in El Ageilo.

13. decembra: Nemci so zapustili Mersa Brego, najmočnejšo postojanko na zahodu Cirenaijke.

14. decembra: Britanci napredujejo proti zahodu. Nemci so popolnoma zapustili, brez odpora, močne, že v naprej pripravljene postojanke.

25. decembra: Sirta v zavezniških rokah.

1. januarja 1943: Sovražne si vojske so se ustavile na prostoru, ki meji na vzhodni strani na Wadi Kebir, na zahodni strani pa na Wadi Zemzem.

15. januarja: General Montgomery je pričel z novo ofenzivo za zavzetje Tripolija.

17. januarja: Zavzet prostor Sedada - Bir Tala.

18. januarja: Osmo armada je prešla Misurato in Garibaldi.

20. januarja: Homs in Tarhuna zavzeta.

22. januarja: Osmo armada se približuje Tripoliju. Castel Verde zavzet. Padec Tripolija se pričakuje vsako uro.

23. januarja: Osmo britanska armada je vkorakala v Tripoli.

Tako izgleda Mussolinijevo cesarstvo po treh mesecih, odkar je on svojim vojakom v Marsa Matruhu slikovito povedal, da ima Kajer že v žepu, pokazujoč robec, ki ga je izvlekel iz žepa. - Da, signor Mussolini, robec, ta je ostal žepu in nič drugega. S tem robcem si lahko brišeš solze za svojim izgubljenim cesarstvom.

Kaj pa dučejev "meč islama"?

18. marca 1937 leta je Mussolini od muslimanov in vojakov Libije dobil v dar "meč islama" (darilo, ki ga je sam plačal). Ko ga je prejel je parkrat zamahnil z njim iznad svoje glave. Po končani svečanosti, ki se je od

igrala v bližini Tripolija, je Mussolini na čelu sprevoda vkorakal v Tripoli.

Ulice Tripolija so bile nabite občudovalcev. Raz balkona je Mussolini, ki je v roki držal prejeti "meč", množici dejal tole: "Muslimani Tripolija in Libije, arabska mladina pod znakom Littorie, moj vzvišeni kralj Viktor Emanuel III., kralj Italije in cesar Abesinije, me je poslal zopet enkrat po enajstih letih v to deželo, kjer se vije trikolora, s poveljem, da vidim vaše potrebe in slišim vaše pravične želje. Vi ste mi podarili meč, ki je znak pravičnosti in moči in ki ga bom čuval kot najdražji spomin mojega življenja.

Primajoč to darilo, vam želim povedati, da je za Libijo nastopil nov čas. Fašistična Italija hoče prebivalstvu Libije zajamčiti mir, pravičnost, blagostanje in verske pravice in istočasno želi pokazati svoje simpatije napram vsemu islamu in muslimanskemu svetu. Kmalu bo Rim s svojimi zakoni pokazal, koliko ga zanima vaša usoda.

Muslimani Tripolija in Libije, povejte to kar sem vam rekel vsem prebivalcem povsod v vsaki hiši in v vsakem pastirskem šotoru. Vi veste, da sem z obljubami zelo varčen, toda če kaj obljubim, potem obljubo tu-

di držim."

No duče, kaj je z obljubo, ko je vendar 23. januarja vkorakala v Tripoli osma britanska armada, ki naprej zasleduje ostanke osnih čet, ki beže v Tunizijo.

To je ena plat zvona, druga plat je pa v Rusiji. Tam jih pa Nemci tudi pošteno dobivajo po grbi, da je joj. Tudi tretji rajh se je začel majati. Menda je nemški minister za orožje in municijo, dr. Speer, naslednik znane organozatorja dr. Todta, imel prav, ko je v začetku lanskega leta izjavil tole: "Mi moramo dobiti vojno še pred koncem oktobra, pred rusko zimo, sicer bomo končno premagani enkrat za vselej."

Da, konec oktobra je že davno za nami, ruska zima je tu, Nemci pa vojne niso dobili. Nasprotno, dobili so batine in jih še prejemajo v Afriki kakor tudi v Rusiji, z njimi pa tudi njihovi pajdaši.

Nacistično-fašistovska drhal je izgubila vojno, vprašanje je samo kdaj bo na kolnih. Sicer je zavezniška moč že tako velika, da se bo to zgodilo še prej kot pa mi mislimo.

Sonce naše svobode že vzhaja. H.M.N.

NEMŠKO LETALSTVO JE OHROMELO

Če ravno velike bitke na ruskem bojišču še niso končno veljavno zaključene, je vendar že danes mogoče oceniti izgube nemškega letalstva, če ravno samo površno. Številke izgub, ki so bile izračunane v navedbah tega članka, bodo tudi za nadaljni čas veljavne, če bodo boji ostali tudi še nadalje v isti silovitosti kakor doslej.

Za izračunavanje izgub bi nam lahko služili podatki obeh vojskojočih se strank, če bi navedene podatke številke enostavno seštelili. To pa bi nas vodilo do nezadovoljivih zaključkov, ne glede na propagandistične namere, ki jih vojna poročila zasledujejo, ker nam manjkajo statistične metode. Kdaj se smatra, da je letalo uničeno, je vprašanje, na katerega v pre mnogih slučajih ne moremo dati odgovora. Nemška določila pravijo n. pr. tole: Če neoporečne pričje potrdijo odstrel letala, potem ima pilot pravico, da se mu zmaga vpiše v dobro. Ali pojem "neoporečne pričje" je zelo raztegljiv, kajti le predobro vemo, da bi v nemškem letalstvu ne mogli najti podčastnika, ki bi na vprašanje svojega eskadrilskega kapetana, ali je odstrel videl, dejal

"ne". Pa tudi, če bi bilo mogoče pojem uničenja točno obeležiti, bi nastale in nastajajo najrazličnejša gledanja in tudi pričevanja na vprašanje, ali je letalo bilo v resnici uničeno. (Britansko letalstvo je ravno zaradi tega opremilo lovska letala s filmskimi aparati, ki so priključeni strelnemu orožju in na ta način vsak odstrel neoporečno registrirajo. Britanski pilot se v nobenem slučaju ne more pohvaliti z zmago v zraku, če tega ne dokaže filmski trak lovskega letala).

Ruske in nemške številke izgub so tako strahovito različne, da je popolnoma nemogoče uganiti povprečno verjetnost. Zaradi tega se moramo omejiti samo na ocene, katerih točnost pa je precej relativna.

Naše proučevanje ima za podlago moč nemškega letalstva v zgodnjem poletju lanskega leta, to je neposredno pred nemško poletno ofenzivo. Takrat so Nemci imeli na vzhodnem bojišču, t.j. od Severnega rtiča pa do Krimskega polotoka 4500 letal (lovcev, Stuk, bombnikov, poizvedovalnih letal vseh vrst). Težišče zračnih operacij je bilo takrat na južnem delu fronte. Nemška zračna flota

IV., ki je operirala v tem ozračju je bila sestavljena iz dveh letalskih zborov in enega letalskega zbora za borbo od blizu. Druge tri zračne flote I., II. in V. so bile po obsegu znatno manjše. Zračna flota V. n.pr., ki operira na skrajnem severu skupno s Finci, šteje komaj 700 letal. Tudi pred Ljeningradom in na odseku Moskve so nemške zračne formacije v primeru s prvim letom ruske vojne, znatno manjše. Lahko smatramo, da so imeli Nemci na južnem bojišču okrog 3000 letal.

50% IZGUB

Kako velike so bile izgube v preteklem poletju in kakšne izgube ima nemško letalstvo v sedanjih zimskih mesecih?

Najprej ugotavljamo da pod pojmom izgub ne smemo razumeti zgolj odstreljenih ali težko poškodovanih letal, ki jih ni mogoče popraviti, pač pa ta pojem zajema vsa letala, ki iz kakršnega koli razloga niso več uporabna za frontno službo. Ne smemo pozabiti, da so izgube letal, ki so nastale zaradi sovražnega delovanja znatno manjše od izgub, ki nastajajo zaradi obrabe ali pa nezgod. Razmerje med prvimi in drugimi izgubami je nekako ena proti tri.

Malo je elementov, na podlagi katerih lahko precenimo izgube nemškega letalstva. Nekaj podatkov pa dajejo vsekakor osmrtnice v nemškem časopisju. Med poletno nemško ofenzivo se je število osmrtnic strahovito pomnožilo. Še številnejše pa so osmrtnice v sedanjih zimskih mesecih. Med osmrtnicami smo našli veliko število odlikovancev in tudi v tujini znanih lovskih in bombnih pilotov. Število osmrtnic, ki navadno suhoparno povedo, da je pilot padel na vzhodni fronti, prikazuje, da so izgube nemškega letalstva zelo velike, posebno še, če upoštevamo, da je padlo mnogo pilotov brez osmrtnic. Da je bilo s pilotom vred uničeno tudi letalo ni nobene dvoma. Če k temu številu prištejemo še trikratno število letal, ki so bila izgubljena iz drugih razlogov, potem lahko trdimo, da so Nemci izgubili 50% letal. To število odgovarja izkušnjam, ki so jih strokovnjaki zbrali v teku vojne.

Z drugimi besedami se to pravi, da so Nemci izgubili od 4500 letal na vzhodni fronti 2250 strojev. Ali 10.000 letal so morali v poletni ofenzivi nadomestiti. Ista izguba, če ne še večja, je zadela Nemce tudi v sedanjih zimskih mesecih.

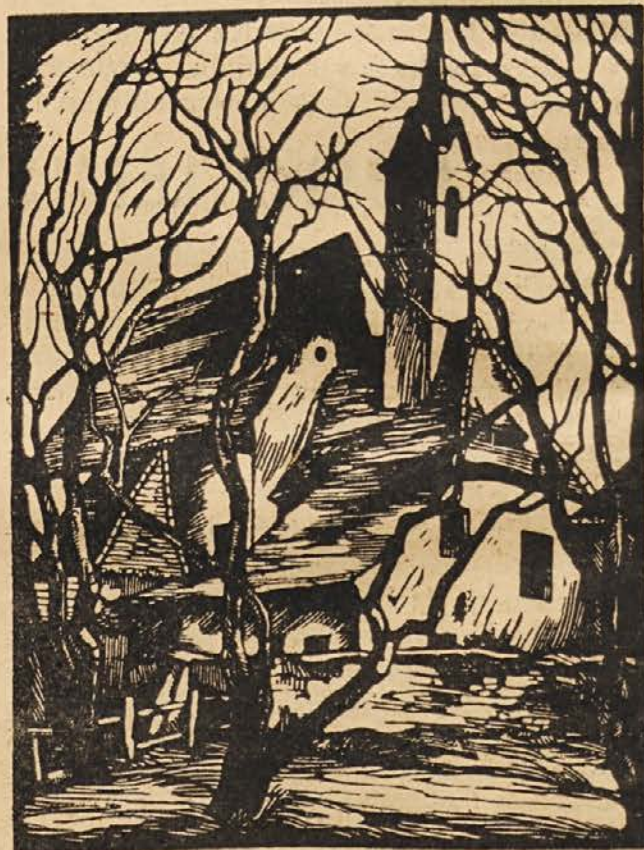
To ogromno število izgubljenih letal so Nemci le deloma nadomestili iz zalog proiz-

vodnje po zimi leta 1941/42 in z novimi proizvodnjami, ki jih cenimo na mesečno 2000 letal prve linije. Pri tem pa je treba upoštevati, da so Nemci v tem času izgubili tudi na drugih bojiščih veliko število svojih letal. Znatne so bile izgube nad Malto, v Libiji, Tripolitaniji, Tunisu, nad Kanalom, nad angleškim ozemljem in drugod.

NEZADOSTNA PROIZVODNJA

Iz vsega tega sledi, da Nemci lahko pošiljajo na vzhodno fronto komaj po 1500 letal mesečno, medtem ko ostalih 500 letal leti na ostala bojišča. Da je nemška proizvodnja zlasti v letalih "Focke-Wulf 190" in "Dornier 217" zelo omejena, vidimo iz tega da se ta letala na ruski fronti sploh ne pojavljajo.

Iz vsega tega sledi, da je nemško letalstvo v 1.1942 močno ohromelo in velika zasluga te ohromelosti je, da so Nemci danes na vseh frontah v defenzivi. Nemško letalstvo je zavojevalo Evropo in nemško letalstvo bo izkopal grob pruskim armadama.

Samo stalno in nepretrgano delo, samo največji napori in požrtvovalnosti, ki ne poznajo meja; samo skrb kako bi največ doprinesel k vojnim naporom ti bo odpirala pot v svobodo in ti dala potni list za domovino! Domovina je najstrožji sodnik!

Trpod latnika

NJ. VEL. KRALJ JE GOVORIL. V Edinburgu je Nj. Vel. Kralj Peter II. ostro obsodil duhovno uboštvo vlade, ki je spomladi 1. 1941. hotela skleniti pogodbo s Hitlerjem Nj. Vel. Kralj je izjavil dobesedno: "Moj narod ni nikdar kolebal, kadar je imel izbirati med mirom in svobodo. To veliko resnico so pozabili možje, ki so upravljali z usodo Jugoslavije spomladi 1.1941. Hitler jim je ponudil pakt ali vojno. Jugoslovanski narod pa ni dovolil, da bi ga vodili duhovni berači, niti ni dovolil, da bi njegova zemlja postala oporišče za napade na naše naravne in resnične prijatelje. "Nj. Vel Kralj je še tudi dodal, da je trpljenje Jugoslovanov danes tako veliko, da ga nobena domišljija ne more uočiti.

ŠE O LAŠKIH IZGUBAH NA RUSKI FRONTI. Uradno poročajo iz Londona, da je štel laški ekspedicijski korpus na ruski fronti deset divizij v skupni moči 120.000 mož. Vse te laške divizije so bile, po ruskih poročilih, uničene.

NEMCI SO ZASKRBLJENI NA BALKANU. Jugoslovanski pooblaščen krogi v Kairu povdarjajo, da se Nemci z vso mrzlico pripravljajo v Jugoslaviji na morebiten napad zaveznikov na Balkanu. Številni delavci gradijo betonirane utrdbe okrog vseh važnejših mest, da bi na ta način mestnemu prebivalstvu preprečili stik s četniki. Dalmatinska in črnogorska obala sta močno utrjeni proti vsakemu zavezniškemu poskusu izkrcevanja.

ITALIJANI PRIČAKUJEJO ZAVEZNIŠKO INVAZIJU. Iz Carigrada poročajo, da je laško javno mnenje po padcu Tripolija prepričano, da bo v kratkem prišlo do zavezniške invazije nekje v južni Italiji. Pravijo, da se bo to verjetno zgodilo še pred mesecem junijem.

SLOVENCİ - PRUSIJAŠKA TOPOVSKA KRMA. Iz Tunisa poročajo, da so čete I. angleške armade ujele med drugimi ujetniki tudi dva slovenska vojaka, ki so ju Nemci mobilizirali na Gorenjskem in Štajerskem. Oba pripovedujeta, da Nemci Slovence pošiljajo pred njihovimi tanki z nalogo, da čistijo sovražna minska polja. Pripovedovala sta, da je na ta način padlo veliko število Slovencev.

TAJEN DOGOVOR MED ITALIJO IN NEMČIJO. Iz Ženeve poročajo, da je bil med Nemčijo in Italijo podpisan dogovor, po

katerem se ustanavlja na francoskem ozemlju me italijansko mejo in reko Rono, med Sredozemskim morjem in Švico posebna država po vzorcu Albanije. Ta država s francoskim prebivalstvom naj bi bila nekak laški protektorat, sama njena ustvaritev pa naj bi služila Italiji za odškodnino izgubljenega afriškega imperija.

SLOVENSKA KRI ZA LAŠKO CIGANERIJU. Visoki komisar v Ljubljani neprestano poziva Slovence, naj bi se prijaviili za dajalce krvi laškim ranjencem in bolnikom. Med drugim pravi, da se dana kri honorira, vsakdo pa dobi tudi živilsko dodatno nakaznico, Izgleda, da darovalcev ni posebno dosti na razpolago, ker so ti pozivi v časopisju že kar stalni. Mislimo tudi, da smo Slovenci Lahom dali že mnogo preveč slovenske krvi in upamo, da ni več daleč čas, ko jo bomo energično terjali nazaj.

NEMIRI NA HRVAŠKEM NARAŠČAJU. Švicarski listi poročajo, da nemiri na Hrvaškem stalno naraščajo in da so uporniki zavzeli že več hrvaških mest in vasi. V Bihaću so ustanovili uporniki poseben odbor, kateremu na čelu stoji baje neki Tito, ki je bil svoječasnó v španski mednarodni brigadi. Isti viri poročajo tudi, da je v tem odboru tudi nekaj vidnejših jug. zastopnikov.

JUGOSL. RDEČEMU KRIŽU SO DAROVALI: Faganelli Milena P.Eg. 100.-; N.N. 20.-; Kanonik Fani 100.-; Martinuci Alojzija 50.-; Kobal Ana 100.-; Loverčič Irena 50.-; Abdel Said Elvira 100.-; Silič Romana 100.-; Wran Franciška 50.-; Nardin Stefanija 100.-; Mele Urška 100.-; N. Fabčič 30.-; N. Hefti 20.-; Nardin Mila 100.-; Furlani Anica 50.-; Komavlji Avgusta 50.-; Batistič Maria 100.-; Mme Cattaoui Germaine 50.-; Furlani Polda 25.-; Gregorič Pepca 25.-; Mme Cattaoui Renée 50.-; Gregorič Jožefa 50.-; Kogoj Ludvika 50.-; Humar Alojzija 50.-; Cotar Dora 50.-; Makuc Rozalija 50.-; Mme Horza 20.-; skupno P.Eg. 1660.-.

V SKLAD "ŠOTORSKE KNJIŽNICE" SO PRISPEVALI: Faganelli Milena P.Eg. 50.-; Cotar Dora 20.-; Dvanajstič Tereza 200.-; Gregorič Marija 60.-; Nardin Stefanija 20.-; Makuc Rozalija 25.-; Wran Franciška 25.-; Skomina Ivana 20.-; Krkoč Ida 100.-; Silič Romana 50.-; Stepančič Milka 50.-; Sternad Milka 20.-; Živec Vida 10.-; skupno P.Eg. 650.-. Iskrena hvala!

ČUK NA PAČO

ČUKOVA IZPOVED

Sem po Gizi se sprehajal, mladim deklicam nagajal. Tenis v glavo sem si vtepal in francoščino otepal.

?! .S.R.

Dolčas mi nikdar ni bilo, saj je vse lepo in milo: Sinfas vse, lenobo paseš; koncem mes'ca fante fašes.

Pa je prišel potporučnik kosi, tist', ki 22 let že nosi eno samo zvezdo na ramenih, le zato, ker trd' je v kolenih.

Pa me zgrabil za goltanec; dal mi puško, obesil ranec. Spet sem vojniki mobilisan pri "Bazovici" v službo vpisan.

Čuk sem velik, to je res, vendar služil bom zares! Vi pa fantje, vsi molite, da bi Čuk vam bral levite., da v tiskarni ne bo štrajka, da papirja nam ne zmanjka.

STRT NA DUŠI IN TELESU NAZNANJAM SVOJEMU GOSPODARJU HITLERJU; SVOJIM PAJDAŠEM: BORISU, HORTYU, ANTONESCU IN JAPONSKEMU VELIČANSTVU; KAKOR TUDI SVOJEMU VREDNEMU HLAPCU PAVELIČU, DA JE PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI, PREVIDEN S TOLAŽILI RIMSKEGA RADIA, V OBJEMU GENERALA MONTGOMERYA ZA VEČNO ZASPAL.

IMPERO ITALIANO

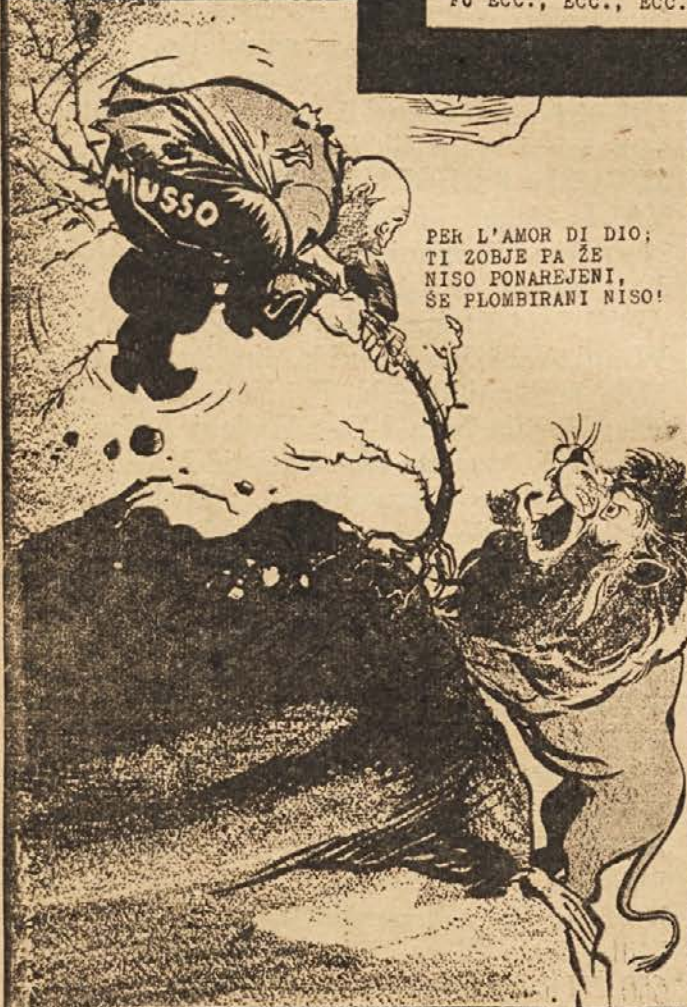

ZADUSNICE SE BODO BRALE V NASLEDNJIH TEDNIH OB NAVZOČNOSTI ANGLEŠKEGA LETALSTVA, VELIKIH KALIBROV PO VSEJ JUŽNI ITALIJI, KER SO TIHA SOŽALJA ZDRUŽENI NARODI SUROVO ODMONILI.

VEČNO MESTO, 31. JANUARJA 1943/XXI ERA FASCISTA

Mussolini

FU IMPERATORE DELL'AFRICA E DEL MEDITERRANEO;
FU PROTETTORE GENERALE DEL MONDO MUSSULMANO;
FU ESTIRPATORE DEL POPOLO SLOVENO;
FU ECC., ECC., ECC., ECC.,

PER L'AMOR DI DIO;
TI ZOBJE PA ŽE
NISO PONAREJENI,
ŠE PLOMBIRANI NISO!

1. BRIT. ARMADA

OSMA BRITANSKA ARMADA

Himelhergotnahamol, to je 1918.

Ai, Tripoli fu italiana
fu italiana,
ma non c'è più!

